د کوچنیانو لپاره
د پښتو لیک
لارښود

ترتیبوونکی : عبدالعلي رسول زاده

بسم الله الرحمن الرحیم

د پښتو ژبي د لیک لارښود

د ګران هیواد افغانستان په ښوونځیو کي د پښتو ژبي د تدریس په ځنګ کي د پښتو لیک زده کړي ځانګړي ساعتونه درلوده . په ځینو ښوونځیو کي به د ښکلي لیک د زدکړي لپاره ځانګړو ښوونکو کار کاوه چي هغو ته به یې مشاق صاحب ویل . مګر په زیات شمېر ښوونځیو کي به بیا دغه امکانات نه وه او یو عادي ښوونکي به دغه کار مخته وړی . پدي صورت کي به نو د لیک د زده کړي په برخه کي د ښوونځیو تر منځ زیات توپیر لیده کېده .

دلته په سویډن کي چي د پښتو ژبي تدریس کیږي د یوي خوا وخت لږ دئ او د بلي خوا هغه لږ وخت د ژبي ، کلتور او لیک د زدکړي لپاره دئ یعني وخت کفایت نه کوي .

د ۱۹۸۳ میلادي کال راهیسی ما د سویډن په هیواد کی پښتو ژبو زده کوونکو ته د پښتو ژبي تدریس کړئ دئ . د ټولو دغو کلونو په جریان کي مي غوښتي دي چي زده کوونکو ته ښکلئ لیک لیکل هم ور زده کړم . د دي کار لپاره مي کوښښ کړی دئ چي که د نورو مشاقانو د کار نموني او لارښودني پیدا کړم او په کار یې واچوم . د یوي خوا مي داسي مواد لاس ته نه دي راغلي او د بلي خوا دا چي زما زده کوونکو د سویډني ژبي د لیک سره عادت نیولئ دئ . هغوی ټول توري پر لیکه مښتي لیکي ځکه نو ما د ښکلي لیک د زدکړي د پاره یو ترتیب په نظر کي و نیوئ څو زما زده کوونکي پښتو لیک هم د سویډني تورو په ډول پر لیکه نښتي و لیکي . دا ترتیب چي ما د څو کلونو په جریان کي په کار اچولی دئ ډېره ښه نتیجه مي په لاس راوړي ده . اوس غواړم چي دغه کار د وړاندیز په توګه د کاغذ پر مخ و لیکم . هغه ګران همکاران او والدین چي غواړي ګټه تري واخلي کولی سي چي خپل نظر ما ته راکړي څو دا کار تر دي لا نور ښه او پر مخ تللی د ټولو لپاره د ګټي اخیستلو وړ و ګرزي .

تر مخه مي را په ګوته کړه چي ما د یو دغسي کار د لاسته راوړلو لپاره هلي ځلي کړي دي خو کوم څه مي په لاس نه دي راوړي . که چیري دغه کار تر ما د مخه چا کړی وي د هغو څخه زما د ناخبری له امله بخښنه غواړم او ډېره مننه تري کوم .

د پښتو توري او لیک د لیکلو په وخت کي ډېر ډولونه لري . خو که په لومړي سر کي کوښښ و سي چي زدکوونکو ته دغه یو ډول ور و ښودل سي نو کله چي یې دغه توري په ښه ډول زده کړه بیا نو کولای سو چي نور ډولونه یې هم ور و ښیو .

د لیکلو په وخت کي دي زده کوونکو ته لار ښودنه وسي چي همیشه د پښتو توري کیڼي خوا ته لږ کاږه و لیکي .

که څه هم د الفبې د توري به د کیفیت په لحاظ ښکلي نه وي ، خو په راتلونکې کي به زه کوښښ و کړم چي تر دې ښه شي .

د لیکلو ترتیب : لومړی زده کوونکي ته د توري نوم اخیستل کیږي . وروسته یې ږغ یا اواز ور ښودل کیږي . د مثال په توګه به د (ت) توری را واخلو :
نـوم یې (تې) دئ او ږغ یـا اواز یې (ت) دئ . اوس نـو زده کوونکی دغــه منځ خالي (ت) رنګه کوي او زده کوي چي تر څنګ د رسم نوم یې په نوموړي توري پیل کیږي .
وروسته تر هغه ټولي (ت ګاني) د هري (ت) تر څنګ په هغه ډول پر خط یا کرښه باندي لیکي . په اخر کي هغه رسم چي ور کول سوئ دئ په رنګه قلمانو رنګه کوي .

امید لرم سربېره پر دې چي که د دغي الفبې د تورو جنسیت (Quality) ښه نه وي بیا هم ستاسي د کوچنیانو د زده کړي لپاره ګټوره وي . زه به په راتلونکي کي کوښښ و کړم د تورو جنسیت او د نورو تمرینونو پاڼې هم جوړي کړم . غوښتنه مي دا ده چي کله کله پاڼه ګورئ چي نوي توري او تمرینونه پکښې و مومئ .

یوه خبره چي د پاملرني وړ ده هغه ده هغه د عربي ژبې لس توري (ث ، ح ، ذ ، ص ، ض ، ط، ظ ، ع ، ف او ق) دي . کله چي مونږ یو له دغو تورو څخه د کومي کلمې په سر کي را وړو نا چاره یو چي هغه کلمه به عربي وي .

د الفبې توري به په کراره کراره یو په بل پسې په پاڼه کي کښېښودل سي . پاڼه تعقیبوئ کله کله نوي اصلاحات پکښې راځي چي هغه د لاسه ور نه کړئ .
ستاسي نظریو او انتقادونو ته سترګي پر لاره یم .
په درناوي

عبدالعلي رسول زاده
د مالمو ښار سویډن
www.pashto.se
alirasulzada@hotmail.com

آ ا

لاربنود :

الف (ا) درې ډوله ليکل کيږي او هر وخت پر ليکه (خط) د لوړي خوا څخه په دې ډول ليکل کيږي :

۱ ـ يوازي : (الف) چي يوازي وي د لوړ څخه را ېيل کيږي او ليکي ته چي راو رسيږي ، ختميږي لکه :

۲ ـ د کلمې په پای کي : د کلمې په پای کي د (د، ډ ، ذ ، ر ، ړ ، ز ، ږ ، ژ او و) سره نښتى نه راځي د نورو تورو سره نښتى لکه :

۳ ـ الف چي مد (آ) ئي پر سر وي تل د کلمې په سر کي را ځي لکه :

ښوونکي او ميندي او پلرونه دي زدکوونکو ته و ګوري او لار ښودنه دي ور ته و کړي چي الف د کښتني خوا څخه و نه ليکي . ځکه ځيني زدکوونکي هر چيري چي ئي زړه وي هلته توري پيل کوي . د مثال په توګه (الف) د کتابچې د ليکي (خط) څخه لوړي خوا ته ليکي . چي هغه نو بيا ښکلى نه راځي .

د مشق او تمرين لپاره د دوهمي پاڼي څخه کار واخلئ !

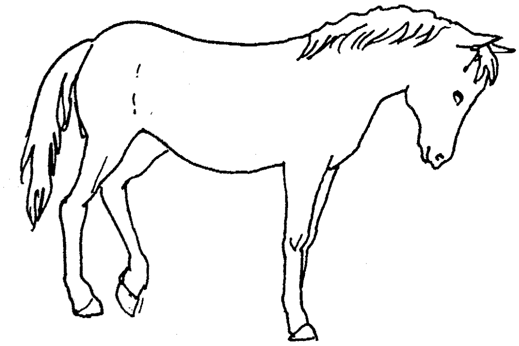

آ

آ

آ

آ

آ

آ

آ

آ

آ

آ

آ

آ

آس

ا

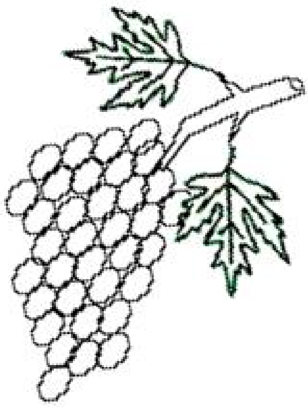

ا
ا
ا
ا
ا
ا
ا
ا
ا
ا
ا

انگور

ب پ ت ټ ث

لاربنود :

ب ، پ ، ت ، ټ او ث : په کلمو کي په ۴ ځايو کي ليکل کيږي لکه :

۱ ـ يوازي : په کلمه کي په يوازي ډول او پر خط باندي نښتي ليکل کيږي لکه :

ب　پ　ت　ټ　ث

۲ ـ د کلمي په سر کي : د کلمي په سر کي د ليکي پر سر د ليکي سره نښتي ليکل کيږي لکه :

بـ　پـ　تـ　ټـ　ثـ

۳ ـ د کلمي په منځ کي : د کلمي په منځ کي هم پر ليکه نښتي ليکل کيږي لکه :

ـبـ　ـپـ　ـتـ　ـټـ　ـثـ

۴ ـ د کلمي په پاي کي نښتي : دا توري د کلمي په پای کي د کوم بل توري سره نښتي پر ليکه نښتي ليکل کيږي لکه :

ـب　ـپ　ـت　ـټ　ـث

پام و کئ چي چي زده کوونکي مو ب ... د کيڼي خوا شروع نه کړي .

د مشق او تمرين لپاره د را تلونکي پاڼي ځخه کار واخلئ او و ګورئ چي زدکوونکي ئي د ښې خوا ځخه و ليکي نه د کيڼي خوا ځخه .

ترتيبوونکی : عبدالعلي رسولزاده　Ali Rasulzada

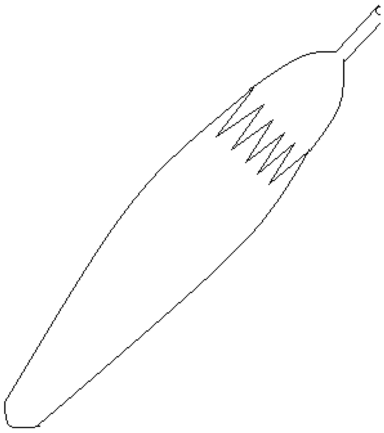

ب

ب

ب

ب

ب

ب

ب

ب

ب

ب

ب

ب

بانجن

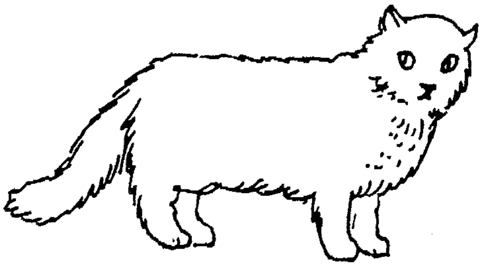

پ

پ

پ

پ

پ

پ

پ

پ

پ

پ

پ

پ

پشي (پشو)

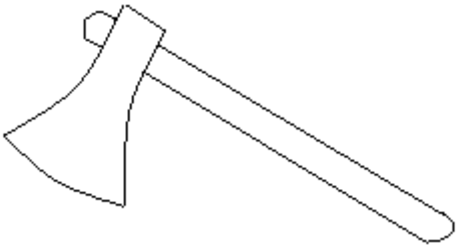

ت

ت

ت

ت

ت

ت

ت

ت

ت

ت

ت

ت

تبـر

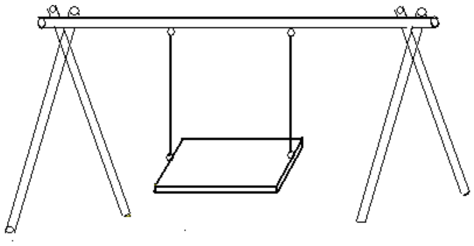

ت

ت

ت

ت

ت

ت

ت

ت

ت

ت

ت

ت

تـال

Ali Rasulzada

ترتیبوونکی : عبدالعلي رسولزاده

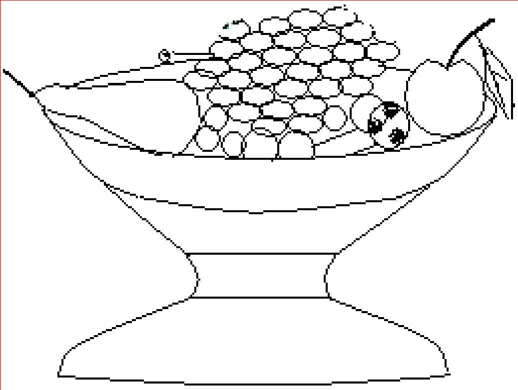

ث

ث

ث

ث

ث

ث

ث

ث

ث

ث

ث

ث

ثمر

Ali Rasulzada

ترتيبونکی : عبدالعلي رسولزاده

ج چ ح خ څ ځ

لار ښوود :

ج ، چ ، ح ، خ ، څ او ځ : په کلمه کي پر ۴ ځایه لیکل کیږي لکه :

۱ ـ یوازي : د لیکي څخه پیل کیږي لږ څه لوړ ځي ، بیا ښۍ خوا ته د لیکي سره موازي ځي څو بیرته لیکې ته را و ګرځي لیکه قطع کړي او تر لیکي کښته دوام پیدا کړي لکه : ج چ ح خ څ ځ

۲ ـ د کلمي په سر کي : دا توري د لیکي د سر څخه پیل کیږي یو څه پورته ځي بیا لږ څه مایل ښۍ خوا ته ځي څو لیکي ته و رسیږي او بیا پر لیکه کیڼي خوا ته دوام پیدا کوي تر څو د یوه بل توري سره و نښلي لکه : جـ چـ حـ خـ څـ ځـ

۳ ـ د کلمي په منځ کي : د لیکي څخه پیل کیږي ، لږ لوړه ځي او بیا بیرته پر ښۍ خوا لیکي ته ځان رسوي هلته د یوه بل توري سره نښلي او بیرته کیڼي خوا ته دوام کوي تر څو د یوه بل توري سره و نښلي لکه : ـجـ ـچـ ـحـ ـخـ ـڅـ ـځـ

۴ ـ د کلمي په پای کي د بلي کلمي سره نښتي : د کلمي په پای کي چي تر مخه یي یو بل توري ور سره نښتي وي . د لیکي څخه پیل کیږي ، لږ څه لوړ ځي وروسته د لیکي سره موازي ځي تر څو د یوه بل توري سره و نښلي لکه :

ـج ـچ ـح ـخ ـڅ ـځ

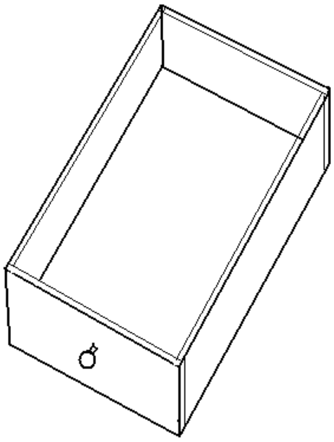

ج

ج
ج
ج
ج
ج
ج
ج
ج
ج
ج
ج

جابه

Ali Rasulzada

ترتیبونکی : عبدالعلي رسول زاده

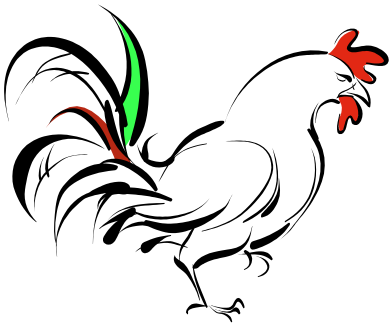

چ

چ
چ
چ
چ
چ
چ
چ
چ
چ
چ
چ
چ

چرْک

Ali Rasulzada

ترتیبونکی : عبدالعلي رسولزاده

ح

ح

ح

ح

ح

ح

ح

ح

ح

ح

ح

ح

حلوا

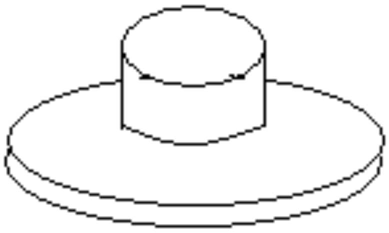

خ

خ
خ
خ
خ
خ
خ
خ
خ
خ
خ
خ

خولی

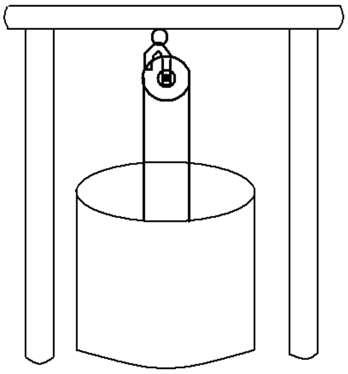

خ

خ
خ
خ
خ
خ
خ
خ
خ
خ
خ
خ

خا

Ali Rasulzada

ترتیبونکی : عبدالعلي رسول زاده

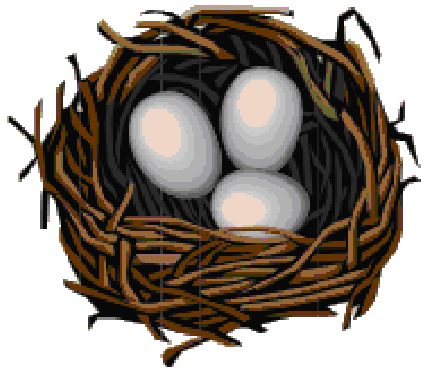

ځ

ځاله

د ډ ذ

لاربنود :

د ، ډ او ذ ۲ ډوله ليکل کيږي :

۱ ـ يوازي : پر ليکه باندي د ليکي څخه لوړ پيل کيږي ، ښی خوا ته ځي تر څو ليکي ته و رسيږي بيا پر ليکه باندي کيڼي خوا ته په مناسبه اندازه دوام ور کول کيږي لکه :

د ډ ذ

۲ ـ په پای کي د بل توري سره نښتی : کوښښ وکړئ چي د نښتي (د) دوهمه برخه څه لوړه را پيل سي ، ليکي ته را و رسيږي او بيرته د ليکي څخه پورته سي لکه :

ـد ـډ ـذ

د مشق او تمرين لپاره د را تلونکي پاڼي څخه کار واخلئ !

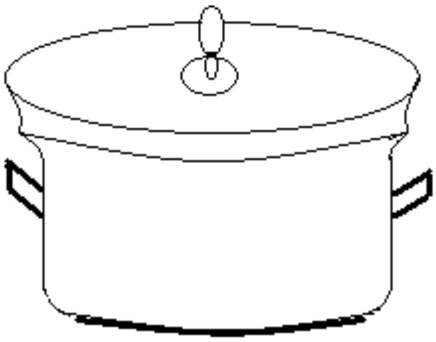

د

د

د

د

د

د

د

د

د

د

د

د

دېګ

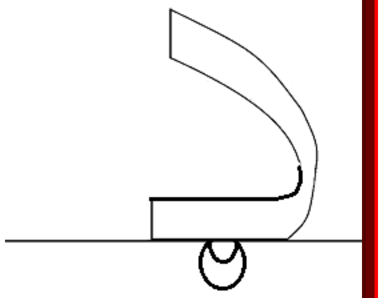

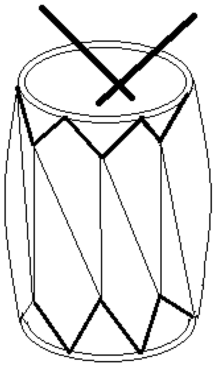

ډ

ډ

ډ

ډ

ډ

ډ

ډ

ډ

ډ

ډ

ډ

ډ

ډول

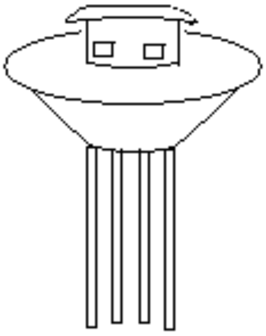

ذ

ذ

ذ

ذ

ذ

ذ

ذ

ذ

ذ

ذ

ذ

ذ

ذخیره (د اوبو)

Ali Rasulzada

ترتیبوونکی : عبدالعلي رسولزاده

ژ ړ ز ږ ر

لار ښود :

ر ، ږ ، ز ، ژ او ړ ۲ ډوله ليکل کيږي :

۱ ـ يوازي : د (ر ، ږ ، ز ، ژ او ړ) سر يو څه را کوږ تر ليکي لړ لوړ او نوره برخه ئې تر ليکي کښته په لاندي ډول ليکل کيږي لکه :

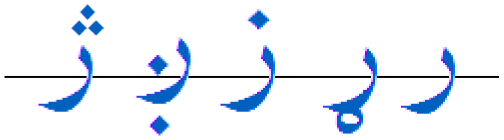

۲ ـ د کلمي په پای کي او د کوم بل توري سره نښتي : په دا ډول ليکل کيږي : د (ر ، ږ ، ز ، ژ او ړ) سر لږ څه تر ليکي لوړ او بيا ښۍ خوا ته لږ کوږوالی لري لکه :

هېر ئې نه کئ چي د (ر ، ږ ، ز ، ژ او ړ) سر بايد هر وخت تر ليکي لږ پورته وي دلته به ئې د نموني په ډول راوړو لکه :

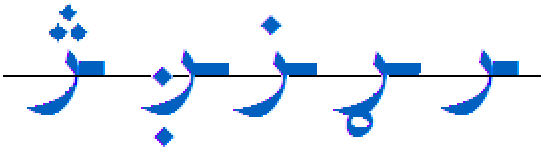

نا سم

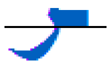

سم

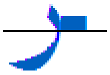

د مشق او تمرين لپاره د را تلونکي پاڼي څخه کار واخلئ !

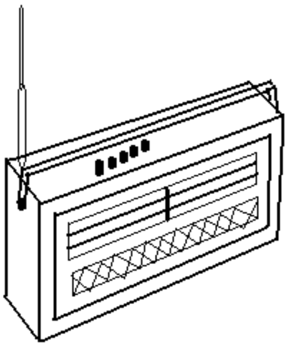

ر

ر

ر

ر

ر

ر

ر

ر

ر

ر

ر

ر

رادیو

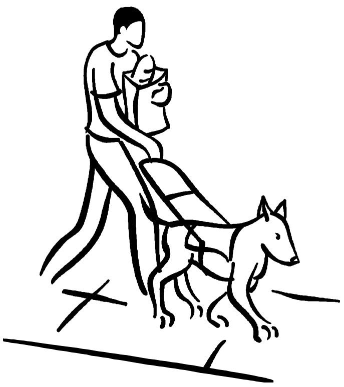

ړ

ړ

ړ

ړ

ړ

ړ

ړ

ړ

ړ

ړ

ړ

ړ

ړوند

ز

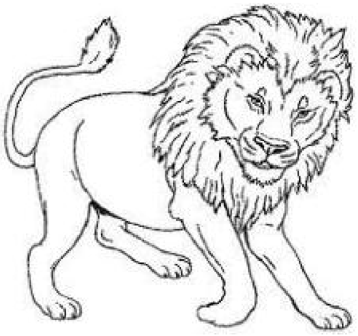

ز
ز
ز
ز
ز
ز
ز
ز
ز
ز
ز

زمرى

Ali Rasulzada

ترتيبوونکی : عبدالعلي رسولزاده

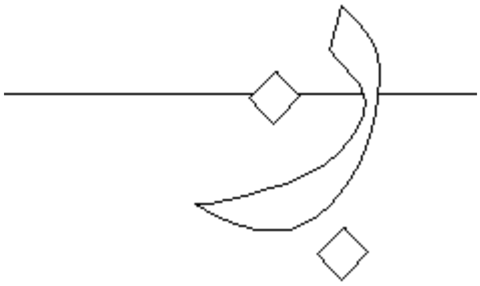

ږ
ږ
ږ
ږ
ږ
ږ
ږ
ږ
ږ
ږ
ږ

ږمنځ

Ali Rasulzada

ترتیبوونکی : عبدالعلي رسولزاده

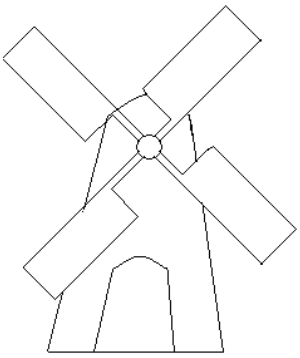

ژ

ژ

ژ

ژ

ژ

ژ

ژ

ژ

ژ

ژ

ژ

ژ

ژرنده

س ش ښ

لارښود :

س ش او ښ په کلمه کي په څلورو ځايو کي را ځي لکه :

۱ ـ يوازي : دغه دري توري د کرښي (ليکي) پر سر د ښۍ خوا څخه لږ څه لوړ پر ليکه را پيل کيږي ، کله چي ليکي ته را و رسيږي پر ليکه باندي کيني خوا ته لږ ځي او بيا پورته ځي . بيرته کښته را ځي څو ليکي ته و رسيږي . اوس بيا لکه چي ويني ئې بيرته لږ پورته ځي . اوس کښته ليکي ته را ځي او تر ليکي کښته او د هر توري هغه لويه خانه جوړوي . د لويي خاني ورستۍ برخه تر ليکي د يوه ملي متر په اندازه لوړيږي لکه :

س ش ښ

۲ ـ د کلمي په سر کي د بل توري سره نښتي : (س ، ش او ښ) د کلمي په سر کي د ليکي پر سر دا سي ليکل کيږي لکه : سـ شـ ښـ

۳ ـ د کلمي په منځ کي : (س ، ش او ښ) د کلمي په منځ کي د ليکي پر سر په دا سي حال کي چي يو توری ئې تر مخه او بل وروسته ور سره نښتی وي دا سي ليکل کيږي لکه : ـسـ ـشـ ـښـ

۴ ـ د کلمي په پای کي چي تر مخه ئې بل توری نښتی وي : (س ، ش او ښ) د کلمي په پای کي د ليکي پر سر دا سي ليکل کيږي لکه :

ـس ـش ـښ

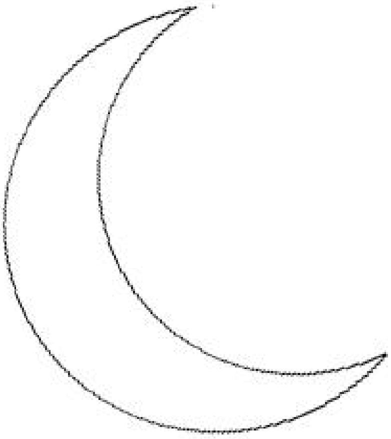

س

س

س

س

س

س

س

س

س

س

س

س

سپوږمۍ

ش

ش
ش
ش
ش
ش
ش
ش
ش
ش
ش
ش

شونډي

بښ

بښ

بښ

بښ

بښ

بښ

بښ

بښ

بښ

بښ

بښ

بښ

بنځه

ض ص

لاربنود :

(ص او ض) په کلمو کي په ۴ ډوله ليکل کيږي لکه :

۱ ـ يوازي : (ص او ض) په کلمه کي په يوازي ډول داسي ليکل کيږي چي د ليکي د سر څخه شروع سي په مايل ډول لږ لوړ ښئ خوا ته ځي بيرته را خميږي ځو ليکي ته و رسيږي او وروسته پر ليکه دوام کوي کله چي خپل د شروع ځاى ته و رسيږي تر هغه لږ څه تېر سي د ليکي څخه بيرته لږ پورته سي او بيرته تر ليکي را کښته کيږي لکه :

ض ص

۲ ـ د کلمي په سر کي : د کلمي په سر کي داسي ليکل کيږي لکه :

ضـ صـ

۳ ـ د کلمي په منځ کي لکه : ـصـ ـضـ

۴ ـ د کلمي په پاى کي منبتي لکه : ـص ـض

د (ص او ض) د ليکلو په وخت کي پام کوئ چي (ص او ض) دغه دوهمه خانه هېره نه کئ . د مثال په توګه : ناسم سم

___________ ___________

ضد ضد

د مشق او تمرين لپاره د راتلونکي پاڼي څخه کار واخلئ !

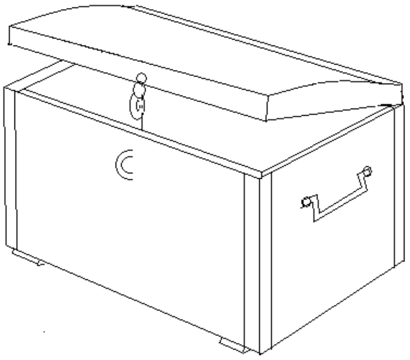

ص

ص
ص
ص
ص
ص
ص
ص
ص
ص
ص
ص

صندق

ض

ض
ض
ض
ض
ض
ض
ض
ض
ض
ض
ض

ضابط

ط ظ

لاربنود نه :

(ط او ظ) ۴ ډوله ليكل كيږي لكه :

۱ ـ يوازي : (ط او ظ) په دا ډول يوازي ليكل كيږي چي لومړۍ د ليكي د سر څخه پيل كوو ، ښۍ خوا ته يوه اندازه ځو او بيا يې كرار كرار بيرته د ليكي و خوا ته را خموو تر څو ليكي ته را و رسيږي او بيا د ليكي پر سر باندي دوام ور كوو تر څو بيرته د لومړني پيل د ځاى سره و نښلي اوس نو د لوړي خوا څخه ئي هغه الف پر ليكو تر څو نښتي ځاى ته ئي را و رسيږي لكه : ط

۲ ـ د كلمې په سر كي : (ط او ظ) پر ليكه باندي داسي ليكل كيږي چي لومړۍ د ليكي د سر څخه پيل كوو ، ښۍ خوا ته يوه اندازه ځو او بيا يې كرار كرار بيرته د ليكي و خوا ته را خموو تر څو ليكي ته و رسيږي او بيا د ليكي پر سر باندي دوام ور كوو تر څو د يوه بل توري سره و نښلي لكه : ط

۳ ـ د كلمې په منځ كي : (ط او ظ) د كلمې په منځ كي داسي ليكل كيږي چي لومړۍ د ليكي د سر څخه پيل كوو ، ښۍ خوا ته يوه اندازه ځو او بيا يې كرار كرار بيرته د ليكي و خوا ته را خموو تر څو د يوه بل توري سره و نښلي او بيا د ليكي پر سر باندي دوام ور كوو تر څو د يوه بل توري سره و نښلي لكه : ط

۴ ـ د كلمې په پاى كي د بل توري سره نښتي : (ط ، ظ) لكه : ط

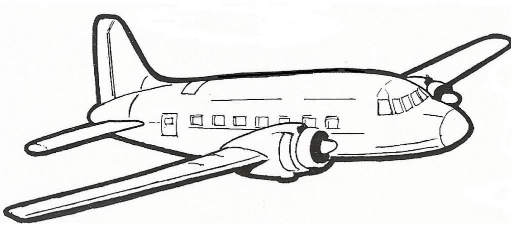

ط

ط

ط

ط

ط

ط

ط

ط

ط

ط

ط

ط

طیاره

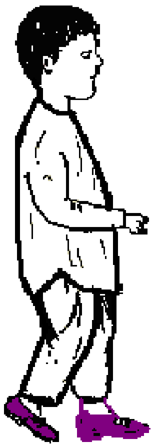

ظ

ظ

ظ

ظ

ظ

ظ

ظ

ظ

ظ

ظ

ظ

ظ

ظاهر